

Eind mei of begin juni werden de namen van de 'prominente cultuurdragers' die zich niet gemeld hadden, door Goedewaagens departement aan dr. Bergfeld opgegeven. Deze liet op 8 juni het departement weten dat hij wenste dat de politie het optreden van de toneelspelers en solisten onder hen zou verhinderen. '*Hinsichtlich der in dem Schreiben genannten Schriftsteller bitte ich Sie*', schreef hij, '*nichts zu unternehmen; hier werde ich gegen die Betreffenden mit andern Mitteln vorgehen*.'¹ Die 'andere middelen' kregen de vorm van een brief van Bergfeld die een aantal weken later toegezonden werd aan Bloem, Bordewijk, Coolen, Kelk, A. Roland Holst en mevr. Székely-Lulofs. Hun werd verzocht, zich alsnog te melden; hadden zij daar bezwaar tegen, dan zou dr. Bergfeld hen graag voor een gesprek ontvangen. Coolen, Kelk en mevr. Székely-Lulofs meldden zich toen aan, maar schreven dat zij zulks als een pure formaliteit beschouwden, aangezien zij geen litteraire werkzaamheden meer verrichtten. Bordewijk berichtte alleen het tweede en liet de formele melding achterwege. Bloem en Roland Holst handelden als Bordewijk maar ontvingen toen van Bergfeld een tweede brief waarin er op gewezen werd dat zij zich al dienden aan te melden op grond van het feit dat er nog boeken van hen in de handel waren; impliciet werd in die tweede brief met de *Sicherheitspolizei* gedreigd. Bloem antwoordde toen dat hij zich niet tegen inschrijving bij de Kultuurkamer wilde verzetten. Tot die Kamer richtte Roland Holst het volgende schrijven:

'Tot het laatst toe ben ik op het standpunt gebleven, onder géén beding mij uit eigen wil voor de Nederlandse Kultuurkamer te melden. Thans blijkt mij uit een missive van dr. Bergfeld dat ik niet met een Nederlandse cultuurmaatregel te maken heb, doch met een Duitse politiemaatregel. Waar ik mij naar de politie-maatregelen der bezettende macht schik, ga ik er dus bij deze toe over, mij voor een Kultuurkamer te melden die haar vorming door dergelijke maatregelen laat waarborgen.

Naar men mij verzekert, is het aan de leiding dezer Kultuurkamer, te beslissen of ik al dan niet als lid zal worden goedgekeurd.

Het moet mij van het hart, u te verzekeren, dat uw afkeuring door mij op hoge prijs zal worden gesteld.'

Dr. Bergfeld ontving hier afschrift van. Hem deed Roland Holst weten:

'Terse Nachten', hetwelk Vestdijk tijdens de bezetting schreef en dat hij in bezet gebied niet liet verschijnen, in '44 als '*Irische Nächte*' in Duitsland gepubliceerd werd.

¹ Brief, 8 juni 1942, van J. Bergfeld aan het DVK (DVK, 14/596).